

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 84/20
U Luxembourg 9. srpnja 2020.

Presuda u predmetu C-297/19
Naturschutzbund Deutschland - Landesverband Schleswig-Holstein
e.V./Kreis Nordfriesland

Pravne osobe javnog prava mogu biti odgovorne za štetu u okolišu prouzročenu djelatnostima koje se obavljaju u javnom interesu na temelju zakonom propisanog delegiranja, poput upravljanja crpnom stanicom koja služi za odvodnjavanje poljoprivrednih površina

U razdoblju od 2006. do 2009. jedan dio poluotoka Eiderstedta, koji se nalazi u zapadnom dijelu savezne zemlje Schleswig-Holstein (Njemačka), klasificiran je kao „zaštićeno područje” osobito zbog prisutnosti crne čigre, zaštićene ptice vodarice. U skladu s planom gospodarenja, zaštićeno područje te vrste i dalje se uvelike tradicionalno upotrebljava kao pašnjak na velikim površinama. Za naseljavanje i poljoprivredu na poluotoku Eiderstedtu potrebna je odvodnja. U tu svrhu Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt, udruga za zaštitu vode i tla osnovana kao pravna osoba javnog prava, upravlja crpnom stanicom kojom se odvodnjava cjelokupno područje koje je u nadležnosti te udruge. Ti postupci pumpanja, kojima se snižava razina vode, dio su zadaće održavanja nadzemnih vodnih tijela čije mu je obavljanje povjereno na temelju zakona kao javnopravna obveza.

Smatrajući da je Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt uporabom te crpne stanice prouzročio štetu u okolišu koja pogađa crnu čigru, udruga za zaštitu okoliša, Naturschutzbund Deutschland Landesverband Schleswig-Holstein, je okrugu Sjeverna Frizija podnijela zahtjev za određivanje mjera ograničavanja i otklanjanja te štete, koji je bio odbijen. U potporu svojem zahtjevu, udruga se pozvala na njemačko zakonodavstvo kojim je prenesena Direktiva 2004/35 o odgovornosti za okoliš¹. Tom se direktivom utvrđuje okvir za odgovornost za okoliš radi sprečavanja i otklanjanja, među ostalim, štete u okolišu koju profesionalne djelatnosti nanose vrstama i prirodnim staništima koji su osobito navedeni u Direktivi o staništima² i Direktivi o pticama³.

Međutim, trećim stavkom drugom alinejom Priloga I. **Direktivi 2004/35 državama članicama omogućuje se da za vlasnike i operatere predvide oslobođenje od odgovornosti za štetu u slučaju kada je šteta koja je nanesena vrstama i prirodnim staništima posljedica „uobičajenog gospodarenja” dotičnim područjem. Savezna Republika Njemačka iskoristila je tu mogućnost.**

U tim je okolnostima Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka), pred kojim se odlučuje o odbijanju zahtjeva udruge za zaštitu okoliša, odlučio pitati Sud Europske unije može li se i pod kojim uvjetima smatrati da je djelatnost poput upravljanja crpnom stanicom koja služi za odvodnjavanje poljoprivrednih površina obuhvaćena pojmom „uobičajeno gospodarenje područjem” u smislu Direktive 2004/35. Usto, sud koji je uputio zahtjev pozvao je Sud da pojasni može li se takva djelatnost, s obzirom na to da se obavlja u javnom interesu na temelju zakonom propisanog delegiranja, smatrati „profesionalnom djelatnošću” u smislu Direktive 2004/35.

¹ Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL 2004., L 143, str. 56.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 26., str. 58.)

² Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL 1992., L 206, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2., str. 14.)

³ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL 2010., L 20, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 32., str. 128.)

Sud je u presudi od 9. srpnja 2020. istaknuo da **pojam „uobičajeno gospodarenje područjem” treba shvatiti na način da obuhvaća svaku mjeru koja omogućuje dobru upravu ili organizaciju područja u kojima se nalaze zaštićene vrste ili prirodna staništa, koja je u skladu, među ostalim, s opće prihvaćenom poljoprivrednom praksom.**

U tom pogledu, Sud je pojasnio da se **gospodarenje područjem u kojem se nalaze zaštićene vrste i prirodna staništa u smislu Direktive o staništima i Direktive o pticama može smatrati uobičajenim samo ako se njime poštuju ciljevi i obveze predviđeni tim direktivama** i, osobito, sve mjere gospodarenja koje su države članice donijele na temelju navedenih direktiva, poput onih koje su sadržane u evidenciji o staništu i dokumentima o ciljevima iz trećeg stavka druge alineje Priloga I. Direktivi 2004/35. U tim je okolnostima Sud smatrao da **uobičajeno gospodarenje područjem može, među ostalim, obuhvaćati poljoprivredne aktivnosti koje se obavljaju na području, uključujući one koje čine njihov nužan dodatak, kao što su to navodnjavanje i odvodnjavanje te, prema tome, i upravljanje crpnom stanicom.**

Usto, Sud je pojasnio da sud od kojeg se traži da ocijeni je li neka mjera gospodarenja uobičajena ili ne, u slučaju kada dokumenti o gospodarenju područjem ne sadržavaju dovoljno podataka, te dokumente može ocijeniti s obzirom na ciljeve i obveze predviđene Direktivom o staništima i Direktivom o pticama kao i uz pomoć odredbi nacionalnog prava koje su donesene za potrebe prenošenja tih direktiva odnosno, u nedostatku tih odredbi, onih koje su u skladu s duhom i ciljem navedenih direktiva.

Osim toga, Sud je podsjetio na to da, u skladu s trećim stavkom drugom alinejom Priloga I. Direktivi 2004/35, uobičajeno gospodarenje područjem može proizlaziti i iz ranije prakse vlasnika odnosno operatera. Sud je presudio da to pravilo obuhvaća mjere gospodarenja koje su se do datuma nastanka štete provodile tijekom dovoljno dugog razdoblja te koje su općenito priznate i utvrđene, tako da se mogu smatrati uobičajenima za dotično područje, pod uvjetom da ne dovode u pitanje ispunjenje ciljeva i obveza predviđenih Direktivom o staništima i Direktivom o pticama.

Kad je riječ o tome može li djelatnost koju pravna osoba javnog prava obavlja u javnom interesu na temelju zakonom propisanog delegiranja, poput upravljanja crpnom stanicom koja služi za odvodnjavanje poljoprivrednih površina, predstavljati „profesionalnu djelatnost” u smislu Direktive 2004/35, Sud je potvrdio da su tim izrazom obuhvaćene sve djelatnosti koje se obavljaju u profesionalnom okviru, za razliku od onih koje se obavljaju na čisto osobnoj ili domaćoj osnovi, neovisno o tome jesu li te djelatnosti povezane s tržištem odnosno jesu li konkurentske prirode.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293